

har forfatteren blot fat i de træk, der karakteriserer de nordiske socialdemokratiske arbejderbevægelser til forskel fra mange af deres broderpartier andre steder i Europa: I det internationale arbejde både i mellem- og efterkrigstiden har det stedse været et nordisk synspunkt, at partierne ikke kunne forpligte hinanden; national sikkerhed har altid gået forud for arbejdersolidariteten. Spørgsmålet er vel, om det overhovedet er relevant uden nærmere bestemmelse at arbejde med et så stærkt værdikonnoteret begreb som »arbejdersolidaritet«, når man skal beskrive de nordiske socialdemokratiets internationale adfærd. Og hvad angår det nordiske samarbejde har det netop altid været præget af praktisk og pragmatisk adfærd, ikke af store ideologiske overvejelser.

Blidbergs afhandling er baseret på arkivstudier i de fire nordiske lande. Tyngden ligger i det svenske materiale, men også de norske forhold er grundigt behandlet. Svagere står finske og danske forhold. Hvad specielt angår dansk arbejderbevægelse er Blidberg gået den slagne vej gennem danske organisations- og privatarkiver, og fremstillingen er – i øvrigt i sin helhed – præget af det institutionelle kildegrundlag. Et dyberegående, mere kulegravende kildearbejde kunne formodentlig have givet lidt liv til personer og baggrund for beslutninger, og det kunne måske også have trukket Blidberg ind i analyse af det meget omfattende, næsten daglige, praktiske samarbejde mellem de nordiske socialdemokratiske arbejderbevægelser.

Mogens Nielsen

JOHAN HVIDTFELDT: Fra kapitulationsdagene 1945. – Wehrmachtbefehlshaber Dänemark Kriegstagebuch. Rigsarkivet. Kbh., Gad, 1985. 128 s., ill. 134,20 kr.

Rigsarkivet fejrede 40-året for Danmarks befrielse med udsendelse af en smuk publikation, der rummer en artikel af Johan Hvidtfeldt om kapitulationen i maj 1945 set fra den tyske overkommandos synsvinkel, og som aftrykker dele af Wehrmachtbefehlshabers tjenestlige krigsdagbog fra 20. april til 26. maj 1945, heraf perioden 30.4.–10.5. in toto.

Publikationen er tænkt som en hyldest til den afdøde rigsarkivars virke som historiker. Men det er et spørgsmål om ikke Hvidtfeldt havde været bedre tjent med at manuskriptet var forblevet i arkiverne. Det stammer fra 1967/68, har for store afsnits vedkommende karakter af dokumentkompilation, og er ganske uproblematisk. For læsere med adgang til f.eks. *Reimer Hansens* *Das Ende des Dritten Reiches* (1966), *Ulf Torells* disputats om de svensk-danske forbindelser 1943–45 (1973), *Jørgen Barfods* bog om modstandsbevægelsen på Bornholm (1976), og som har kendskab til *G.F. Duckwitz'* beretning om Hamburgs kapitulation via kaptajn Schjødt-Eriksens erindringer (1977) vil der ikke være meget nyt at hente. Og det tyske OKW-materiale, der er en af artiklens støttepiller, og som fremlagt i 1960'erne ville have været en nyhed, er nu kendt og benyttet i mange sammenhænge. Det hele virker noget bedaget. Udgi-verne, Erik Gøbel og H.C. Bjerg, har åbenbart følt det samme, for de fremhæver artiklens »historiografiske« betydning. Det turde være et noget søgt alibi.

Det er også lidt vanskeligt at se nytten af at aftrykke *Wehrmachtbefehlshabers krigsdagbog*. Den vil primært interessere eksperten, der kan dechiffere den

militære terminologi og sætte de enkelte indførelser ind i en meningsfuld kronologisk og tematisk sammenhæng – og eksperten vil formentlig foretrække originalen på Rigsarkivet fremfor det publicerede udvalg. For den interesserede lægmand vil store dele være det rene militære volapyk. Her savner man stærkt en løbende læservejledning. Vigtige oplysninger om militærpolitikken på topniveau findes i nogle af bilagene. Billedmaterialet er fyldigt, overvejende ukendt – og fremragende.

Hans Kirchhoff

Rettelse:

I bind 85 hæfte 2 var s. 387 nederst disse to linjer faldet ud: patron-clientelæforhold og de ofte uransagelige partidannelser, hvor Alba med vekslende held måtte manøvrere sig igennem som *caudillo*.